بێجگە لە گوتەی یادنامە، هەر بابەت و نوسین و هەواڵێک بڵاوبکرێتەوە، سەرپەرشتیاری ئەم بڵاوکراوەیە لێی بەرپرسیار نییە، ئامانجمان تەنها نوسینەوەی ڕووی ڕاستی و یادەوەری جەنگاوەرە دێرینەکانمانە....

یادنامە

YADNAMA

سەرکەوت محەمەد فەتاح(جیهاز)
سەرپەرشتی بڵاوکردنەوەی دەکات
Amsterdam
Holland

بڵاوکراوەیەکی گشتییە یاداشت و یادەوەری دێرین دەگێڕێتەوە

ژمارە 9 20.Oktober 2019 20 ی ئۆکتۆبەری 2019

دۆسیەی ڕۆژئاوا بەرەو کوێ ..؟؟

دۆسیەی ڕۆژئاوا بەرەو کوێ ..؟؟

دەتوانین بە چەند خاڵێک دۆسیەی ڕۆژئاوا وەک دوانگەی یادنامە بخەینە ڕوو:

1. بەرژەوەندی وڵاتانی ناوچەیی و جیهانی بە هەموو ناکۆکیەکانیانەوە گەورەترە لە بەرژەوەندی کوردانی ڕۆژئاوا لەگەڵ کۆی وڵاتانی ناوچەیی و جیهانی .
2. لەبەرامبەر پاراستنی وڵاتانی هاوپەیمانی ئەمریکا لە خلیج کارتی سوریا و عێراق دراوە بە وڵاتانی ئەستانە .
3. ئەوروپا لەبەر کورد نیە هاوار دەکات ، لەبەر دیلە داعشەکانەوە ترسیان هەیە دیسانەوە ئەو دیلانە بەربن و بکەونە خۆتەقاندنەوە لە شەقامەکانی ئەوروپا .
4. نەتەوە یەکگرتوەکان لەبەردەم ناتۆدا لاوازە و تەنها وەک لایەنی ئینسانی دەکرێت بریار بدەن .
5. ٣٢ کم بە قوڵیی و ١٢٠ میلی بە درێژی تا ئێستا هاودەنگیەکی گشتی لەسەرە ، بەڵام بە ڕێککەوتن .
6. دەیانەوێت وەک چۆن خەندەقەکانیان بە هەدەسە تەقاندەوە دیسانەوە دەیانەوێ هەدەسە چەکە قورسەکانیان لێ دابماڵن و بە تەدریج ئەو ناوچە بکەنە ناوچەکەی سڤیل نشین .
7. دەستکاری دیموگرافیای ناوچەکە بکەن و عەرەبە ئاوارەکانی تیا نیشتە جێ بکەن .
8. ئاگر بەست تەنها بریارە و ئەوی تر تا ئێستا بەس وەک پێشنیار کراوە.
9. ڕوسیا و سوریاش تا ئێستا هیچ مافێکی ئیداری و سیاسی و مافی نەتەوەیان باس نەکردوە .
10. کورد دەتوانی بە پشتێنەی مرۆیی ڕێ بە هێرشی سەربازی تورک بگرێت و نەتەوە یەکگرتوەکان وەک لایەنی مرۆیی تورک بخاتە ژێر باری بەندی ٦ و ٧ تەوە .
11. لەم قۆناغەدا بە هەمو دیوەکانی باشترە کورد سیاسەتی سۆفت پاوەر بکات ، هەدەسەش ئاقڵانە ئەم جۆرە سیاسەتە دەکات بۆ ئەم قۆناغە .
12. دیلە داعشەکان کارتێکی بەهێزی دەستی هەدەسەیە تا ئێستا ناو بە ناو وەک کارت بەکاری دەهێنن ئەمەش پڕە لە لۆژیکی سیاسی سەرکردەکانی هەدەسە (ژمارەی دیلە داعشەکان ١٢ هەزار دیلن)
13. ناوچەی ئارام بێ بونی ڕێککەوتنی سێ قۆڵی سوریا و کورد و تورکیا جێبەجێ نابێت.
14. کورد دەبێت گفتوگۆکانی و بەکارهێنانی کارتی دۆستەکانی لەگەڵ ناوەندا بەکار بهێنێ.

قەیرانی حوکم لەکوردستان
لە دیموکراسی مەترسن دژ بە ئایین نییە

لە کوردستان جار وایە بەخراپی باسی دیموکراسی دەکرێت، گوایە دیاردەیەکی نادینیە و کۆمەڵگەی ئیمەش ئاینین، بەو شێوەیە خزمەتیکی بەخۆڕایی دیکتاتۆریەت دەکەن، لەگەڵ سەرهەڵدانی ڕابوونی ئیسلامی کۆمەڵێک ڕاو بۆچوونی چەوتیش سەری هەڵدا، بەرەبەرە لەگەڵ زیاد بوونی زانیاری و ئەزمون دەرکەوت هۆیەکان خودی بووینە لە نەشارەزایی هاتووە، کیشەیان لەگەڵ دەستورو پەرلەمان و دیموکراسی و جل و بەرگ و رادیۆ و تەلەفزیۆن و چاپ و زۆرلای تری ژیانی هاوچەرخ هەبوو، بەشێکی چارەسەر بووە هەندێکی ماوە، بەدرەنگەوە ئەو جۆرە ئیسلامییە زانیان دەستوری مەدەنی لە سەردەمی خەلافەتی عوسمانی هەبووە بەناوی(مەشروتیە) و پەرلەمانیش ناوی(مەبعوسان) بووە، ئەوەی ئیستا لە کوردستان جارجار دژ بە دیموکراسی دەبن، دیسان کێشە زانیاری و نەناسینە،ئەوانە واتێگەیشتوون دیموکراسی سیستەم و مەزهەب و مەدرەسە بێت..نەخێر ئەوە لیبراڵ دیموکراسیە نەک دیموکراسی، دیموکراسی پەیمانی سیاسییە، نەک ڕێبازی سیاسی، ئامرازە نەک ئامانج، میکانیزمە نەک سیستەم، بێلایەنە نەک ئایدۆلۆژیادار..،میکانیزمێکە ئاینی ئەدا و عەلمانیش دەدا، حەرام دەدا و حەلالیش دەدا، ڕەش دەدا و سپیش دەدا بەڵام خۆی نە ئاینیە نە عەلمانی نە حەڵاڵە و نەحرام و نەسپیە و نە ڕەش..

بروانە ل 2

پاشماوەی قەیرانی حوکم لە کوردستاندا... لە دیموکراسی مەترسن دژی ئایین نییە

کەواتە دیموکراسی نەکوفرە و نە سیستەمە و نە دوژمنەکەشە.. هەر ئەو دیموکراسیە لە 1924/3/3 خەلافەتی وەرگێڕا بۆ عەلمانی، هەمان دیموکراسی وا ئیسلامی دەهینیتە شوینی عەلمانی لە تورکیا لە میسر لە تونس ...لە چەند ویلایەتیکی نایجیریا. هەندیک لەوجۆرە ئیسلامیانە خراپ تر کەوتونە ژێر عروبیەکی وا دەڵێن دیموکراسی زاراوەیەکی بیانیە..وەک عروبیە ڕەگەزپەرستەکان وا تیگەیشتون کە خودا تەنها زمانی عربی داناوە ئەدی (جعلناكم شعوبا...، واختلاف السنتكم والوانكم) میلەتان ناوی خودا بەزمانی جیاجیاوبیانی گوزارش کردوە:گۆد بە ئینگلیزی،کۆتی بە ئەلمانی،کۆیت بە ئایسلەندی،ئەللا بە لاتینی ، ئیل بە عبری ،خودا بەکوردی..ئەوە نەک ئاریشەیە بەلکو دلخۆشکەرە،.ئینجا گریمان دیموکراسی ئەو ناسنامە ئاینیەشی نەبوایە خۆ لە دیکتاتۆری باشترە چ حیکمەتیکە ئەتوو دژ بە دیموکراسی بیت لەو دەمە تەنها دیکتاتۆری بەدیلیەتی ، بەداخەوە ئەوانەی دژی دیموکراسین و ئەزیەتیاندا نەیان ناسیووە .

ئەسلەکەی :

ئەسلی دیموکراسی ڕۆژئاوایی نیە ،لە عەجەم وەرگیراوە وا پێدەچی لە ئاینی زەردەشتی بۆیان چووبێ بە پێی کتیبی(هیرۆدۆتس–522پ ز– میژوو) نەقل کراوە کتیبی (T.Asinclair–Ahistory of Greekpolitical thought p36) زیاتر وای ڕوون کردۆتەوە: بە پێی ئەو مشت ومڕەی نیوان زانایانی فارسی ،لەدوای ئەوەی فارس ناوچەکانی ئەوانی داگیر کردوە 7 زانای فارسی سێ جۆر حوکم باس دەکەن بۆ ناوچەی تازەیان و لەکۆتایی دا لەسەر پیشنیاری(ئۆتانۆس شێوەی ئیزۆنومیا)هەلدەبژێرن کە هاوشیوەی دیموکراسیە. ئەو کاتی ئەو جۆرە کۆبونەوە گشتیانەی (شێوە دیموکراسی)ناوی جیاجیای هەبوو لە ئەسینا پێیان دەووت(ئەکلیسیاس) ،لە ئەسپارتە پێی دەووترا (ئەپیلا) ،لەعەجەم پێی دەووترا (ئیزونامە) ، واپب◌َدەچێ هەر ئەسلی دیموکراسی ئاینی بێت چونکە ئەمبادیقلس بە باوکی دیموکراسی وەسف دەکرێ ،ئەویش قوتابی (ح داود) بوە ، کەواتە لیبرال دیموکراسی زادەی بیری ڕۆژئاوایە بەلام دیموکراسی مولکی هەمو مرۆڤایەتیەبە پآی چەندین سەرچاوەی مێژووی لە سەدەی (6– پ– ز) لە یۆنانی کۆن نموونەی بەکارهێنانی هەبووە، بەڵام لە (معجم الحديپ للتحليل السياسى) دەڵآ لە سەدەی 4 پ. ز بووە نەک 6 پ– ز، لەو کاتی لە شاروچکەیەکی بچووک هاووڵاتیان کۆدەبوونەوە بۆ بڕیار دروستکردن،بە پێی (جمهوریە ڕفلاتون) شارێک بریتی بووە لە هەرێمی دەولەتێک، ئەوەش لە دوای ئەو مێژوەی هیرۆدۆتس باسی دەکاو گەواهی ئەو ڕاستیەیە، ئەو مەبادیئانەی یەکسانی ودادگەری و ڕای میلەت سەرچاوەکەی ئاینیە نەک ئەزمونی بەشەری،ئەو کات یۆنان لەو پەڕی تەعەسوبی بوو ، یەکسانی بەرامبەر یاساو شریعەت ئەسلێکی هەرە بنچینەیی هەمو ئاینە ئاسمانیەکانە، ئیستاش کۆلەگەی بنچینەی دیموکراسیە ،بە پیچەوانەوە یاسای دەستکردی کۆن بریتی بوو لە نایەکسانی نێوان چینەکانی کۆمەلگە،ئەرستۆ بە شانازیەوە ووتویەتی مرۆڤ یەکسان نین وەک دەمە شانە، کەچی ئەو سەروەریە گەورەیەی ئاینی بەنەزانی دەدەیتە ئەزمونی لائیکی وحوکمی بەشەری لەنگ، بە خۆڕایی تەئسیلی دەکەی، ڕۆجیە غارودی لەکتیبی (ماركسيە قرن عشرين ێ150)دەلێت: دروشمی شۆڕشی ئاینی تۆماس مونزیر بۆ رزکاری جوتیارانی1513 هاتوە: وامەزانن تەنها ئاسودەیی بۆ ڕۆژی دواییە بەلکو ئاینەکەمان ئەو بەهەشتە بۆ دنیا دەهێنێ،جارێکی تر بیری دیموکراسی هینا ئاراوە ،بە پیچەوانەوە ئەوانەی دژ بە ئاین بووینە داهێنەری زۆرداری و دابەشی ودیکتاتۆری بووینە، لە مێژوودا یەکەم زانا کە هەولّی جیاکردنەوەی ئایین و سیاسەتی داوە سینکا(4–65م) فەیلەسوفی مولحیدی ڕۆم بووە، بەهەمان شێوە فەیلەسوفی یۆنانی کۆن (هرکلیت)، هەم مولحید بووە هەم دژبە بنەمای ئازادی و دیموکراسی بووە، ئەوانەی دژی

بنەمای ئایینی و دیموکراسی و میللەت بوون، زۆربەیان مولحید و ستۆیلی بوون. زیاتر لایەنگیری دەسەڵات بوون، لەوانە زینۆن(300 پ ز)بۆ پاپای ئەسینا،مارکۆس ئۆلیتۆس وئیکتیپۆس(60–120) بە نۆکەری ئیمپراتۆر بە ناوبانگ بوو.. ئەوانەی سەر بە مەدرەسەی مولحیدین دژ بە مرۆڤایەتیش بووینە هەر لە هرکلیت وشیشرۆن تا دەگاتە هۆبزو نیتچە باوەڕیان بە دیموکراسی وئازادیو ئەخلاق نەبوە، ئەوانە بە (ستۆیلی)ناوزەد دەکران واتە: بەردەم پایە ،بە هەمان شیوە ئەرستۆ هۆبز و وماکیاڤیلی..،رۆفائیلی هونەرمەند وینەی ئەرستۆوئەفلاتونی لەتەنیشت یەک وا دروست کردبووئەفلاتون ڕووی لە ئاسمان وئەرستۆش رووی لە زەوی بەو مانایەی یەکەمیان لاهوتی و دوەمیان ناسوتی، یان سادەتر یەکەمیان خواییانەودوەمیان واقعی ودنیاییانە، ئەفلاتون ئاینی ولەڕێزی میلەت بوە وەک جون لویس دەلێ دەنگی میلەت وشاری بوە ،ئەرستۆش لە خزمەت داگیرکەرێکی وەک فیلیپی مەقدونی بوە، دوایش بوە فەیلەسفی رەسمی ئیمپراتۆریەت ومامۆستای ئەسکەندەری مەقدۆنی مونەزیری دەولەتی بەندایەتی بوو، سینکای دوەم مامۆستای نیرۆنی زۆردار بوو کەدوای خۆی دەماری بڕی وسینکای کوشت، میکاڤیلی بۆ بنەمالەی حوکومداری مدیتچی وئاواش لاپلاس وهۆبز و...زانای هۆلەندی هۆگۆ گرۆتیۆس (1583–1645)بە دامەزرینەری یاسای دەولی وسیستەمی عەلمانی هەژمار دەکرێ کەچی لایەنگری کۆیلەداری بووە.

دەقی گوتاری مەزلوم کۆبانێ لە گۆڤاری فۆرن پۆلەسی

بۆ یەکەمجار لەنێو پەشێوی شەڕی ناوخۆی وڵاتەکەمان جیهان ناوی ئێمەی بیست، هێزەکانی سووریای دیموکرات (هەسەدە). من وەکو سەرکردەیەکی باڵا لە ڕیزەکانیدا خزمەت دەکەم. هەسەدە ٧٠٠٠٠ شەڕڤانی هەیە کە لەوەتەی ساڵی ٢٠١٥ وە دژی جیهادیە توندڕەوەکان و نەیارانی ڕەگەزی و چەوساندنەوەی ژنان جەنگاوە. هەسەدە بووەتە هێزێکی خەباتکاری ڕێکخراو و پڕۆفیشناڵ. هەرگیز تاکە فیشەکێکیان بە ئاراستەی تورکیا نەتەقاندووە. سەرباز و ئەفسەرە ئەمریکیەکان ئێستا بەباشی دەماننناسن و ستایشی چالاکی و لێهاتوویمان دەکەن.

هەمیشە بە هێزەکانمانم ووتوە ئەو جەنگە هی ئێمەیە! تیرۆریستە جیهادیەکانی داعش لە سەرانسەری جیهانەوە بۆ سووریا هاتبوون. ئێمە ئەو کەسانەین کە دەبێت شەڕیان لەگەڵ بکەین، چونکە ئەوان خاکەکەمانیان داگیرکردووە، گووندەکانمانیان تاڵانکردووە، منداڵەکانمانیان کووشتووە و ژنەکانمانیان کردووەتە کۆیلە. بۆ ئەوەی خەڵکەکەمان لەو مەترسیە گەورە ڕزگار بکەین، ١١٠٠٠ سەربازمان لەدەستدا کە هەندێکیان لە ئازاترین سەرباز و فەرماندەکان بوون. هەمیشە بە هێزەکانمانم ووتوە کە ئەمریکا و هێزە هاوپەیمانەکانی دیکە هاوبەشی ئێمەن، بۆیە پێویستە هەموو کاتێک گەرەنتی ئەوە بکەین کە زیانیان پێنەگات. لەنێو پاشاگەردانی جەنگدا، هەمیشە، بەپێچەوانەی نوێنەرە ناحکومیەکانەوە پابەندی ئەتەکێت و ڕەوشتەکانمانەوە بووین. ڕێکخراوی (القاعدە)مان تێکشکاند و داعشمان بنبڕکرد، لەهەمان کاتدا سیستەمێکی بەڕێوەبردنی گونجاومان لەسەر بنەمای حکومەتی بچووک و فرەڕەنگی و جیاوازی بنیاتنا. لەڕێگەی دەسەڵاتە خۆجێیەکانەوە خزمەتگوزاریمان بۆ هاوڵاتیانی کورد و عەرەب و سریانی و کریستیانەکان دابینکرد و بانگەشەی ئەوەمان کرد کە ناسنامەی نەتەوەیی سووریای فرەڕەنگ هەموو پێکهاتەکان بگرێتەوە. تێڕوانینی ئێمە بۆ داهاتووی سیاسی سووریا بریتییە لە لامەرکەزی فیدراڵی بە ئازادی ئاینی و ڕێزگرتن لە جیاوازیە هاوبەشەکانە. ئەو هێزانەی کە فەرماندەییان دەکەم لە ئێستادا تەرخانکراون بۆ پاراستنی یەک لەسەر سێی خاکی سووریا دژ بە دەستدرێژێیک لەلایەن تورکیا و بەکرێگیراوە جیهادیەکانی.

ئەو ناوچەیەی کە بەرگری لێدەکەین لەماوەی دوو سەدەی ڕابردوودا پەناگەیەکی ئارام بووە بۆ ئەو خەڵکانەی کە ڕزگاریان بوو لە جینۆساید و پاکتاوی نەژادی کە لەلایەن تورکیاوە لەدژی کورد و سریانی و ئاشووری و ئەرمەنیەکان ئەنجام دراوە. ئێمە پارێزگای لە زیاتر لە ١٢٠٠٠ تیرۆریستی زیندانی داعش دەکەین و خێزان و منداڵە توندڕەو پەروەردەکراوەکانیان لەخۆ دەگرین. هەروەها ئەو پارچەی سووریاش لە میلیشیا ئێرانیەکان دەپارێزین.کاتێک هەموو جیهان پشتی تێکردین، ئەمریکا دەستی هاوکاری درێژ کرد. لەسەر داوای ئەمریکا ڕەزامەندیمان دەربڕی چەکە قورسەکانمان لە ناوچەی سنووریی لەگەڵ تورکیا بکێشینەوە, پێگەکانی بەرگریمان چۆڵ بکەین و پاشەکشە بە ئەزموونددارترین چەکدارەکانمان بکەین. تا ئەوکاتەی ئەمریکا پابەندی بەڵێنەکانی بووایە لەگەڵمان، تورکیا هێرشی نەدەکردە سەرمان. ئێستا وەستاوین و سینگمان بەڕووی هێرشی تورکیا واڵا کردووە. سەرۆک دۆناڵد ترەمپ لە زووەوە بەڵێنی کشانەوەی یەکە سەربازیەکانی ئەمریکای دابوو. ئێمە لەوە تێدەگەین و هاوسۆزی دەردەبڕین. باوکان دەیانەوێت منداڵەکانیان ببینن لەسەر کۆچیان پێدەکەنن، خۆشەویستان دەیانەوێت گوێیان لە دەنگی چرپەی هاوژینەکانیان بێت، هەمووان دەیانەوێت بگەڕێنەوە ماڵەکانیان. هەرچۆنێک بێت ئێمە داوا لە سەربازە ئەمریکییەکان ناکەین کە لە گۆڕەپانی جەنگدا لەگەڵمان بن. ئێمە ئەوە دەزانین کە ئەمریکا پارێزەری جیهان نییە. بەڵام دەمانەوێ کە ئەمریکا ڕۆڵی گرنگی خۆی بگێڕێت لە هێنانەدی چارەسەرێکی سیاسی بۆ سووریا چونکە ئێمە دڵنیاین کە ئەمریکا توانای تەواوی هەیە لە نێوەندگیری لەنێوان خۆی و تورکیا بۆ هێنانەدی ئاشتیێکی هەمیشەیی. ئێمە وەک چەمکێکی بنەڕەت باوەڕمان بە دیموکراسی هەیە، بەڵام لەژێر ڕۆشنایی هێرشەکەی تورکیا و ئەو هەڕەشە وجوودیەی کە بەهۆیەوە ڕووبەڕووی خەڵکەکەمان بووەتەوە، لەوانەیە وا پێویست بکات بە هاوپەیمانەکانماندا بچینەوە. ڕژێمی سوریا و ڕوسیا چەند پێشنیارێکیان کردووە، کە بۆی هەیە ژیانی ملیۆنان کەس ڕزگار بکات کە لە ئێستادا لەژێر پارێزگاریدا دەژین. متمانە بە بەڵێنەکان ناکەین، ڕاستیت بوێت، قورسە کە بزانی دەبێت متمانە بە کێ بکەیت. ڕوونە کە هەڕەشەی داعش هێشتا لە ئارادایە بەشێوەی تۆڕێکی شانەی نوستوو کە توانای یاخیبوونی هەیە. ژمارەی زۆری بەندکراوەکانی دەوڵەتی ئیسلامی لە بەندیخانەی نەگونجاو وەک بۆمبی کات بۆ دانراو وایە کە لەوانەیە لە هەرکاتێکدا بێت بتەقێتەوە. ئێمە دەزانین کە پێوویستە سازشێکی ئازار بەخش بۆ مۆسکۆ و بەشار ئەسەد بکەین ئەگەر کاریان لەگەڵ بکەین. بەڵام ئەگەر پێویست بێ لە نێوان سازشکردن و جینۆسایدی خەڵکەکەمان یەکێکیان هەڵبژێرین ، بە دڵنیایەوە ژیان بۆ خەڵکەکەمان هەڵدەبژێرین. ئەگەر ئەمریکا بەبێ گەیشتن بە چارەسەرێکی سیاسی، یان داهاتوویێکی ئارام و جێگیر بڕوات، ئەوا سوریا لەبەردەم دوو هەڵبژاردەدایە: ڕێباز خوازێکی ئایینی یاخود شەڕێکی خوێناوی ڕەگەزی — مەگەر ئەوەی کە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا هێز و توانای خۆی بەکاربهێنێت بۆ گەیشتن بە ڕێککەوتنێک پێش ئەوەی بکشێتەوە. باوەڕی قووڵ بە دیموکراسی هۆکاری بەستنی هاوپەیمانیمان بوو لەگەڵ ئەمریکادا. ئێمە بەهۆی ئەو قەیرانانەی ئێستا نائومێد ڕووی تێکردووین. خەڵکەکەمان لەژێر پەلاماردایە و سەلامەتی ئەوان گەورەترین نیگەرانیمانە. لێرەدا دوو پرسیار دەمێنێتەوە: چۆن دەتوانین بەباشترین شێوە خەڵکەکەمان بپارێزین؟ ئایا ئەمریکا هێشتا هاوپەیمانمان

پڕۆژە بڕیارێك بۆ سزادانی تورکیا

هەریەک لە سیناتۆر لیندزی گراهامی کۆماری و سیناتۆر کریس ڤان هاڵنی دیموکرات پرۆژە بڕیارێکیان ئامادەکردووە بۆ سزادانی تورکیا لە بەرامبەر ئەو ئۆپەراسیۆنەی لە دژی هێزە کوردەکانی سوریا دەستپێکردووە.

ئەگەر پرۆژەکە لە ئەنجومەنی سینات کە کۆمارییەکان تیایدا زۆرینەن پەسەندبکرێت، ئەوا ڕەوانەی ئەنجومەنی نوێنەران دەکرێت کە لەوێ دیموکراتەکان زۆرینەن. ئەگەر لەوێش پەسەندکرا ئەوا ڕەوانەی بەردەم سەرۆک ترامپ دەکرێت تاوەکو واژوی بکات و ببێتە بڕیار.

سیناتۆر لیندزی گراهام و سیناتۆر کریس ڤان هالن، ئاماژەیان بۆ ئەوە نەکرد کەی پرۆژە بڕیارەکە پێشکەش دەکەن، بەڵام خاڵە سەرەکییەکانی پرۆژەکەیان لە ڕێگەی تویتەرەکەیانەوە بڵاوکردووەتەوە کە تیایدا نووسراوە:

ئەم سزایانە دەسەپێندرێن هەتا ئەو کاتەی بەڕێوەبەرایەتی ئەمەریکا بۆ کۆنگرێسی پشتراستدەکاتەوە تورکیا تاکڕەویانە بەبێ پشتیوانی ئەمەریکا لە ڕۆژهەڵاتی فورات و ڕۆژئاوای سنوورەکانی عێراق لە سوریا کارناکات، وە هێزە چەکدارەکانی تورکیا، بە چەکدارەکانیشی پشتیوانیان لێدەکات کشاونەتەوە لەو ناوچانەی داگیریکردوون لە میانەی ئۆپەراسیۆنەکانی لە 9 ی مانگی دەی 2019 وە دەستیانپێکردووە.

برگەی یەکەم: سەپاندنی سزا بەسەر سەروەت و سامانی ئەم سەرکردە سیاسییە تورکانەی خوارەوە:

سەرۆک

جێگری سەرۆک

وەزیری بەرگری

وەزیری دەرەوە

وەزیری دارایی

وەزیری بازرگانی

وەزیری وزە و سەرچاوە سروشتییەکان

برگەی دووەم: سزا بەسەر مامەڵە لەشکرییەکان لەگەڵ تورکیا

سزا دەسەپێندرێتە بەسەر هەر کەسێکی بیانی شت بە لەشکری تورکیا بفرۆشێت یان پشتیوانی دارایی لێبکات یان کەرەستەی بداتێ یان تەکنۆلۆجی بداتێ یان بە مەبەست مامڵەی لەگەڵدا بکات لەمانەی خوارەوە

*پارچەی فڕۆکە یان فڕۆکە، ئەوانەی هێزی ئاسمانی تورکیا بەکاریاندەهێنێت.

*ئامێر و کەلوپەلی ئۆتۆمبیل، ئەوانەی هەردوو هێزی پیادە و دەریایی تورکیا بەکاری دەهێنن.

*چەک و ئامێرەکانی لەشکری تورکیا بەکاریاندەهێنێت.

برگەی سێیەم: سزا بەسەر کەرتی وزەی تورکیا

سەپاندنی سزا بەسەر هەر کەسێک یان کۆمپانیایەکی بیانی هەستێت بە دابینکردنی کەرەستە و پێداویستی و تەکنۆلۆجیا یان زانیاری یان هەر جۆرە پشتیوانیەکی دیکە کە یارمەتیدەربن لە بەرهەمهێنانی سووتەمەنی و گازی سروشتی لە تورکیا تاوەکو لەلایەن هێزە چەکدارەکانی بەکاریان بهێنن.

برگەی چوارەم: قەدەغەکردنی یارمەتییە لەشکرییەکانی ئەمەریکا

*قەدەغەکردنی فرۆشتنی کەرەستە و تەکنۆلۆجیای بەرگری ئەمەریکا بە هێزە چەکدارەکانی تورکیا.

*قەدەغەکردنی فرۆشتن و ناردنی گوللە و تەقەمەنی بە هێزە چەکدارەکانی تورکیا.

برگەی پێنجەم: سەپاندنی سزاکانی یاسای CAATSA لەسەر کڕینی سیستەمی S-400 لە ڕووسیا.

(یاسای CAATSA، واتە یاسای ڕووبەڕووبوونەوەی دوژمنانی ئەمەریکا لە ڕێگەی سەپاندنی سزاکانەوە، لە ساڵی 2017 وە کاری پێدەکرێت بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی هەریەک لە ئێران و ڕووسیا و کۆریای باکور.)

برگەی شەشەم: ئەوانەی سزاکان نایانگرێتەوە

*یارمەتییە مرۆییەکان

*یارمەتییە تەندروستییەکان

*بەهێزکردنی دیموکراسی/ یارمەتیدان لە هەڵبژاردنەکان

*ئاڵوگۆڕی زانیاری هەواڵگری

برگەی حەوتەم: ڕاپۆرتەکانی داوادەکرێن

ڕاپۆرتێک لە بارەی پارە و سەروەت و سامانی سەرۆک ڕجەب تەیب ئەردۆغان

برگەی هەشتم: دانانی کۆت و بەند لەسەر پێدانی ڤیزا

دانانی کۆت و بەند لەسەر پێدانی ڤیزا بە سەرکردایەتی تورکیا لە گەشتکردن بۆ ئەمەریکا.

سەرچاوە: دەنگی ئەمریکا

تێڕامانی وێنەکانت سڕیان کردووم

دەزانم باشبوون لەم ساتەدا بۆتۆ، لە درۆی شیرینی ئەم شەڤانە دەچێت، کە پێی کەوتووە بە سەر مینێک دا، لەو کاتەدا لە وڵامی زەنگی هاوسەرەکەیدا دەڵێ: من باشم ئازیزەکەم ، باشم! لە دوێنێوە تێڕامانی وێنەکانت سڕیان کردووم، لە چاوانتا خەمێکم لێوە دیارە، هێندەی خەمی سێدارەکەی قازی تەنیایی نیشتیمانی تێدا دەبینم. وای چ ئازارێکی مەزنە، لەو خەونەی نیشتمان خەریکە دەیبینێت بە ئازادییەوە، بە دەنگی تۆپ بێداری بکەنەوە ،سەختە.

ژنڕاڵی ئازیز، مەزلوومی کوردان:

پێوویست نییە تۆ خۆتمان پێ بناسێنیت، هەر ناوەکەت بەسە تا تۆ کێیت؟ تۆ گادفازێڕی* ئێمەیت، مرۆڤێکیت خۆڕاگریت لە کێوان دزیوە، کەرامەتت لە باڵی هەڵۆکان دەرهێناوە، بەڵام چی دەڵێیت کە ئەم سەرزەمینە پڕ بووە لە قەلە ڕەشی خوێڕی، هەر کە زانیان بە پێوەیت، دێن لە کاسە سەرت ئەخۆن، کاتێ دەفڕیت پەلاماری بێچووەکانت دەدەن.

هاوڕێم مەزلووم: ئێمە گەلێکین مرۆڤایەتی نامانناسێت، خودا هەر بۆ ئەوەی دروست کردووین گوزارشت لە تەنیایی ئەو بکەین، بۆیە نەکەس دەماننناسێت، نەکەسیش باوەڕی بە بونمان هەیە.

ئیتر گەیشتمە ئەو باوەڕەی ئازادی ئێمە، بە لوولەی تفەنگەکان نایەتە بوون. بەو هەموو خوێنەی دەیڕێژین تەنیا ڕەنگی سرووشت دەگۆڕین، هەر بۆیە بەهار لە نیشتمانەکەی ئێمەدا هەمیشە جوانترە.

شەڕڤانێک بۆی گێڕامەوە:

لە گەرمەی شەڕدا هاوسەرەکەم هەواڵی پێدام، خودا کوڕێکی پێبەخشیوین چی ناو بنێم؟

گوتم: ئازادی... تا گەڕامەوە هەردووکیان شەهید کرابوون...

ئاوایە هاوڕێ، ئازادی لە نیشتیمانەکەی ئێمەدا هەرگیز گەورە نابێت.

لە ماوەی چەندین ساڵی تەمەنم دا ئەورۆ زانیم ناچاری واتای چییە، دەزانیت هەندێک بڕیار هەن، تا جارێک دەیدەیت ئەو سەد جار دەتکوژێت. لە قووڵی ئازارەکەت تێدەگەم پیاو، بەڵام ناچارین هەمووان بیچێژین، ئەمەی تۆش کردت هەرگیز فرۆشتن نییە، هەرگیز، بەڵکو ڕێگری بوو لە سڕینەوەی نەژادی نەتەوەیەک.

سوپاس جەنگاوەر ، سوپاس

پەشێو حەمەد ئەمین

لیندسی گراهام: لەلێواری کارێکی هاوبەشین لەگەڵ کورد

لیندسی گراهام ئەندامی ئەنجومەنی پیرانی ئەمەریکا لەسەر لیستی کۆمارییەکان گەشبینیی خۆی پیشاندا سەبارەت بە چارەسەری کێشەکان لە رۆئاوای کوردستان و جەختی لەوەشکردەوە کە ئامانجیان ئەوەیە کاری هاوبەشیان لەگەڵ کورد بەردەوام بێت و ناوچەی ئارامیش لەلایەن هێزی نیودەولەتییەوە بەڕێوەببرێت.

لەچاوپێکەوتنێکیدا لەگەڵ کەناڵی (فۆکس نیوز)ی ئەمەریکی، لیندسی گراهام باسی لە ئامانجەکانی ریککەوتنەکەی تورکیا و ئەمەریکا کرد لەبارەی چارەسەری دۆخی سوریاو رایگەیاند: من تاڕادەیەکی زۆر گەشبینم بەوەی کە بتوانین چەند چارەسەرێکی مێژوییمان هەبێت لە سوریا کە لەمێژە بەدوایدا دەگەڕێین. گوتیشی: ئامانجمان ئەوەیە کە ئەو ناوچە ئارامەی لە سوریا بنیات دەنرێت، لە چەک دابماڵرێت لەنێوان تورکیا و کورد و هەروەها لەلایەن هێزی نێودەوڵەتییەوە بەڕێوە دەبرێت بە پشتیوانیی ئەمەریکا. بەگوتەی گراهام، ئەمەریکا بەردەوام دەبێت لە کاری هاوبەش لەگەڵ کورد لە رۆژهەڵاتی سوریا تاکو جارێکی دیکە داعش سەرهەڵنەداتەوە.

سەبارەت بە کێڵگە نەوتیەکانی ناوچەکە، سیناتۆرە ئەمەریکییەکە وتی: لەلێواری کارێکی هاوبەشین لەگەڵ کورد لەسەر کێڵگە نەوتییەکان بە هاوبەشی لەگەڵ هەسەدە دەمانەوێ دڵنیا بین لەوەی کە ئەوان کێڵگە نەوتییەکان نوێ دەکەنەوە و داهاتەکەی بەدەست دەهێنن نەک ئێران و نەک رژێمەکەی ئەسەد.

ڕێکـــــەوتنی ئەمریکی – تورکی لە نێوان گـــــۆڕانی جیۆپەلەتیک و ڕای گشتی جیهانیدا– د.کامەران مەنتک

گۆڕانی هاوسەنگی هێز، گۆڕانی جیۆپۆلەتیکی گەورەی لەگەڵ خۆیدا هێناوەتە ئاراو ئەو گۆڕانە جیۆپۆلەتیکیە لە بەرژەوەندی مەسەلەی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستاندا نیە و خەریکە وەکو قۆناغی شەڕی سارد هەمدیس کوردستان دەکاتەوە ناوچەیەکی تامپۆنی داخراو! بۆیە دەبینین ئەوەی لە ڕۆژئاوای کوردستان دەگوزەرێت و ئەو ڕێکەوتنانەی لە نێوان تورکیا ئەمریکا دەربارەی ڕۆژئاوای کوردستان و کۆمەڵێک بابەتی تر پەیوەست بە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ئەنجامدراوە و ئەنجام دەدرێت، دەرئەنجامی ئەو پارادۆکسەیە، کە لەنێوان گۆڕانی جیۆپۆلەتیک و گەشەسەندنی ڕای گشتی جیهانی، وەک دەرهاویشتەی شۆڕشی گەیاندن هاتۆتە دی.

لە ڕاستیدا ڕووی ڕاستەقینەی سیاسەتی جیهانی لەسەر بنەمای جیۆپۆلەتیکە، ئەمریکا، ڕوسیا، هەموو زلهێزەکان لەسەر ئەو بنەمایە هاوپەیمانیەتیەکان دەبەستن و هاوسەنگی هێزەکان دەگۆڕن، هەرچەندە هەمیشە کار بۆ ئەوە دەکەن ئەو ڕاستەقینە بشارنەوەو دیزە بە دەرخۆنەی بکەن!. ڕێکەوتنی ئەمریکاو تورکیاش هەر لەسەر ئەو بنەمایەو دەهاویشتەی بە تامپۆنی بوونی پێگەی کوردستانە، بە هۆی بووژانەوەی ڕوسیاو چین و هاوپەیمانە هەرێمایەتیەکانیان. سەرۆکی ئەمریکاش هەر لەسەر ئەو بنەمایە ویستی لەسەر حیسابی مەسەلەی کورد تورکیا بۆخۆی ڕابکێشێت و لە ڕوسیای دووربخاتەوە، لەبەرئەوەی سێکوچکەی ڕووسی – ئێرانی – تورکی، دڵی ئۆراسیای داگیرکردووەو خەریکە ئەمریکا تووڕهەڵدەداتەوە ئەوبەری ئۆقیانووسی ئەتڵەسی!.

ئەوەی کێشەی بۆ سیاسەتی سەرۆکی ئەمریکا دروست کرد و دروست دەکات، کە گومانی تیانیە کورسیەکەی لە ژێر ترامپ دەردەهێنێت و ڕێگا نادات بۆ جارێکی تر هەڵبژێردرێتەوە، ڕای گشتی ئەمریکی بە پلەی یەکەم و ڕای گشتی جیهانیە بە شێوەیەکی گشتی، کە بینیمان دوای بڕیاری کشانەوەی ئەمریکا لە سوریا، چۆن جوڵاو لەسەر هەموو ئاستێکدا کاریگەری خۆی کردو بە ناچاری تورکیا ئەندانی ناتۆو هاوپەیمانی ئەمریکای خستە بەر چەقۆی سزاکانی ئەمریکا.

بۆیەکەم جارە لە قۆناغی شۆڕشی گەیاندن ڕای گشتی ئەمریکی و جیهانی بەرامبەر مەسەلەیەک وا یەکگرتوو بێت و بەرگری لە پرەنسیپە ئەخلاقیەکان بکات، کە ئەو پرەنسیپانە هەرگیز لەهەگبەی ڕیالیستە نوێیەکانی ئەمریکا دا نیە.

بۆیە سەرۆکی ئەمریکا بۆ فریودانی ڕای گشتی ئەمریکا، لە 17\10\ 2019، واتە دوێنێ ئێوارە ڕێکەوتنێکی لەگەڵ تورکیا ئیمزا کرد، کەهەرچەندە بانگەشەی وەستاندنی هێرشی تورکیای بۆ کرا، بەڵام نەشەڕ وەستاوەو نە ئاگربەستیش تا ئێستا سەری گرتووە، دوای تێپەڕبوونی نزیکەی ڕۆژێک بەسەر ئەو ڕێکەوتنە بۆ وەستاندنی شەڕ، تازە کۆشکی سپی دەڵێت شەڕ بە ئاسانی ناوەستێنرێت!.

ئەمە وا دەکات ئەو گریمانەیە زۆر بەهێزتر بێت، کە فاکتەری سەرەکی لەو ڕێکەوتنەی ترامپ – ئەردۆگان ڕزگارکردنی تورکیا بێت لە تووڕەیی ڕای گشتی ئەمریکی و هەنگاوە بوێرەکانی کۆنگرێس، واتە تورکیای لە چوونە ناو قۆناغێکی نوێوە ڕزگارکرد. کە فرێ دەدرایە دەرەوەی کۆمەڵگای نێودەوڵەتی، بە تایبەتیش کۆمەڵگای ڕۆژئاوایی و لە ڕووی ئابووریشەوە زیانێکی زۆر پێدەگەیاند!. لە هەمان کاتدا دەرفەتێکیشی بۆ هێزەکانی سوریای دیموکرات خۆشکرد، بۆ ئەوەی هێزەکانی خۆیان کۆبکەنەوەو بریندارەکانیان بنێرنە دەرەوەی بەرەی شەڕ بۆ ئەوەی چارەسەری وەربگرن!. ئەگەر ئەگەری وەستاندنی ئەو شەڕە لە ئارادا بێت. هاوکات ئەو ڕێکەوتنامە ، بێگومان ئەوەی بلاوکرایەوە، کە ڕەنگ بێت ئەمە بەشێکی بچووکی بێت، هەموو ئەو شتانەی داوەتەوە ئەدرۆگان، کە لەڕێگای شەڕەوە تا ئێستا نەیتوانیوە بە ئاسانی بەدەستیبێنێت!. بەکورتی کورد دەبێت بزانێت، کە گۆڕانکاریە جیۆپۆلەتیکیەکان لە قۆناغی ئێستادا لەبەرژەوەندی ئەودا نیە!، وەلێ دەتوانێت سوود لە ئامرازەکانی شۆڕشی گەیاندن، وەکو ئەنتەرنێت و سەتەلایت و تۆڕەکۆمەڵایەتیەکان و ئەنجامدانی خۆپیشاندنی جەماوەری گەورە لە کوردستان و هەموو جیهان وەربگرێت، بۆ ئەوەی لە ڕێگای بەهێزکردنی ڕای شگتی جیهانی لە بایەخی ئەو گۆڕانە جیۆپەلەتیکیانە کەم بکاتەوە، هەرچەندە ئەمە ڕەنگ بێت کارێکی ئاسان نەبێت و لەمێژوودا نمونەی نەبووە، وەلێ هەرچۆنێک دەبێت لەو قۆناغەدا کورد یەکگرتووبێت بۆ دروستکردنی ئەو ڕایەو هاوکات خۆی ئامادە بکات بۆ جەولەیەکی تری شەڕ، دوای پێنج ڕۆژی تر، کە ڕەنگ بێت هەر لە بنەڕەتدا تا ئەو کاتە شەڕەکە نەوەستێت و تورکیا تەنیا وەکو تەکتیکێک ڕازی بووبێت بۆ ڕازیکردنی ئەمریکاو خۆدزینەوە لە پابەندیە نێودەوڵەتیەکانی!. نابێت ئەو ڕاستیە فەرامۆش بکەین، کە تا ئێستا ئەو کارتانەی لەبەردەست تورکیایە زۆر بەهێزترە لەو کارتانەی لەبەردەست کورد دایە، تورکیا لە قۆناغی ئێستادا ڕوسیا بە قووڵایی ستراتیژی خۆی تێدەگات و ئەمریکا بۆ ئەو، ئەو بایەخەی جارانی نەماوە، بەتایبەتیش لەسەردەمی ترامپدا، کە متمانەی ئەمریکای لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی و جیهانی تێکشکاند، ڕووسەکانیش وایدەبینن، کە تورکەکان ئەو هاوپەیمانەن، کە دەتوانن لە دروستکردنی ئۆراسیایەکی نوێدا هاوپەیمانیان بن و ڕۆڵی گەورە بگێڕن!.

داوا دەکرێت تورکیا لە ناتۆ دەربکرێت

ماری لۆپان، ڕێبەری پارتی گردبوونەوەی نیشتیمانی راستڕەوی فەڕەنسا داوا تورکیا لە پەیمانی باکووری ئەتڵەسی (ناتۆ) دەربکرێت، ئەوەش بەهۆی هێرشەکانییەوە بۆ سەر رۆژئاوای کوردستان.

ماری لۆپان، ڕێبەری پارتی گردبوونەوەی نیشتیمانی راستڕەوی فەڕەنسا لە لێدوانێکدا بە RC1ی فەرەنسی وتووە، "وەڵامێکی شیاو بۆ پێشێلکارییەکانی و هێرشی بۆ سەر باکووری سووریا، پێویستە تورکیا لە ناتۆ دەربکرێت".

لۆپان رەخنە لە یەکێتی ئەوروپا دەگرێت دەڵێت، "تا ئێستا هەڵوێستێکی شیاوی سەبارەت بە هێرشەکانی تورکیا نەگرتووەتە بەر و بڕیاری نەداوە، تورکیا دەربکات".

لە نۆی ئەم مانگەوە لەشکرکێشییەکانی تورکیا بۆ سەر رۆژهەڵاتی فورات دەستپێکردووە، ئەوەش دوای ئەوە هات کە ترەمپ و ئەردۆغان پەیوەندییەکی تەلەفۆنیان ئەنجامداو ترەمپ بڕیاریش کشانەوەی سەربازەکانی وڵاتەکەی لەو ناوچانەدا کە تورکیا ئۆپەراسیۆنەکەی تیایدا ئەنجامدەدات.

ئێوارەی 17ی ئەم ئۆکتۆبەر دوای کۆبوونەوەیەکی پێنج کاتژمێر لە نێوان شاندی باڵای ئەمریکا لەسەرۆکایەتی مایک پێنس، جێگری سەرۆکی ئەمریکا و شاندی تورکیا بەسەرۆکایەتی رەجەب تەیب ئەردۆغان لەبارەی ناوچەی ئارامەوە گەیشتنە ریککەوتن.

دوای کۆبوونەوەی 17ی ئەم مانگەی ئەمریکای و تورکیا مایک پێنس، جێگری سەرۆکی ئەمریکا رایگەیاند، تورکیا رەزامەندی لەسەر راگرتنی هێرشەکانی بۆ سەرۆژئاوای کوردستان دەربڕیووە و هێرشەکان رادەگرێت

شارپرێس:

پێتان سەیر نەبێ، کە پاداشتی چاکە، خراپەیە!

رۆژێ، پیاوێ لە بیابان تێدەپەڕی، کە بینی مارێ لە نێو ئاگر لە حاڵەتی سوتان دایە، گۆپاڵەکەی بۆنێو ئاگرەکە برد و ماری ڕزگار کرد.

مار، کە بە سەر گۆپاڵ سەردەکەوت و، خۆی خستە حاڵەتی بەرگری و ویستی بە پیاوەکەوە بدات، پیاوەکە گوتی: ئەوە چ دەکەی؟ من لە ئاگرەکە تۆم ڕزگار کرد.

مار گوتی: بۆ نازانی پاداشتی چاکە، خراپەیە؟

پیاوەکە گوتی: ئەوە چ قسەیەکە دەیکەی؟ پاداشتی چاکە بە چاکە دەدرێتەوە.

قسەو گفتوگۆکەیان لە نێوانیان توند بوو، مارەکە قسەی پیاوەکەی وەرنەگرت و لە کۆتاییدا ناچار بوون، کە بۆ چارەسەری کێشەکەیان پەنا بەرنە سێ سەرچاوە بۆ ئەوەی یارمەتیان بدا، کەوتنە ڕێ و گەیشتنە کانیاوێ،

کانیاو، گوتی: قسەی مارم قبوڵە، پاداشتی چاکە، خراپەیە.

پیاوەکە گوتی: چۆن؟ کانیاو گوتی: دانیشە و ببینە! بینیان، کە ڕێبوارێ شەکەت و ماندووە، هات و لە ئاوی پاکی خواردەوە و دەموچاوی شوشتن و دواتر چڵمەکەی خستی نێو کانیاوەکە و ڕۆیشت.

کانیاو گوتی: بینیت؟ ئاوی خواردەوە، ماندوویەتییەکەی حەساوە و دەموچاوی شوشت، ئیتر دەم سڕینی لە چ بوو؟

پیاوەکە گوتی: با برۆینە لای کەسێکیتر، ڕۆیشتن، تاکو گەیشتنە لای دارێک، مەسەلەکەیان بە دارەکە گووت و ئەویش قسەی ماری پشتڕاست کردەوە.پیاوەکە دیسان پرسی:چۆن؟ دارەکە گوتی: دانیشە و ببینە! بینییان، کە شوانێکی ماندوو هات و لە ژێر سێبەری دارەکە دانیشت تاکو حەسایەوە و، دواتر میوەی دارەکەی لێکردەوەو خواردی و لە کۆتاییدا، کە ویستی بڕوات، لقێکی لە دارەکە شکاندو لەگەڵ خۆی بردی. دارەکە گوتی: پیاوەکە بینیت؟ماندوویەتییەکەی لە ژێر سێبەری مندا نەما، میوەی منی خوارد، تاکو تاقەت و وزەیەک وەرگرێ، بۆ لقی دارەکەی شکاندم؟ کەواتە؛ بینیت، کە پاداشتی چاکە،چاکە نییە. دیسان پیاوەکە و مارەکە درێژەیان بە ڕێگەی خۆیاندا، تاکو گەیشتنە ڕێوییەک. مەسەلەکەیان بۆ باس کرد، ڕێوی، کە فێڵباز بوو گوتی: من بەم شێوەیە ناتوانم قسەی لە سەر بکەم، ئەبێ ئاگرێ بکەینەوە و مارەکە بچێتە نێو ئاگرەکە و دواتر تۆ مارەکە دەربێنی، تاکو من قسەی لە سەر بکەم. هەردوولا مەرجەکەیان پەسەند کرد، ئاگرێکیان کردەوە و، ماریان خستە نێو ئاگرەکە. پیاوەکە ویستی، کە گۆپاڵەکەی بخاتە نێو ئاگرەکە. ڕێوییەکە گوتی: ئەوە چ دەکەی؟ بۆت نەبوو بە وانە و دەرس، ئەزموونت لە ڕابردوو وەرنەگرت، کە پاداشتی چاکە، خراپەیە. واز لە مارەکە بهێنە، تاکو لە نێو ئاگرەکە و بە هۆی نەزانینی خۆی بسوتێ. پیاوەکە، ئەمەی قبوڵ کرد و سوپاسی ڕێوی کرد،کە یارمەتیداوە و، دواتر ڕێوییەکە خواحافیزی لە پیاوەکە کرد و، ڕۆیشت.

پیاوەکە، کە لە تەنیشت ئاگرەکە وەستابوو، سەیری سوتانی مارەکەی دەکرد، ڕاوچییەک هاتو ڕووی لە پیاوەکە کردو گوتی: کاکە، لەم دەورووبەرە نێچیرێکت نەبینیوە، کەروێشکێ، ڕێویێ، شتێک...؟

پیاوەکە گوتی: چەند ساتێ لەمەوبەر ڕێوییەک بۆ ئەملا ڕۆیشت.

ڕاوچییەکە ڕۆیشت، دوای ماوەیەک گەڕایەوە، کە ڕێوییەکەی پێ بوو، کە ڕێوییەکە دوایین هەناسەی دەدا، بە پیاوەکەی گووت:

بینیت، کە پاداشتی چاکە، خراپەیە. ئەگەر تۆم لە دەستی مار ڕزگار نەدەکرد، ئەمڕۆ وام بەسەر نەدەهات ."

وەرگیراوە

ڕۆڵی ژن لە بزووتنەوەی ڕزگاری خوازی نەتەوەیی دا... نووسینی: بەیان کەریمی

بەشی دووەم

هاوکات، تایبەتمەندیکی دیکەی ئەم جووڵانەوانە ئەوەیە کە بە گشتی ڕێکخراوی بەشی ژنانیان دامەزراندووە (حیزبی دیموکرات بۆ نموونە لە ساڵەکانی ١٩٧٩ بەولاوە ڕێکخراوی ژنی هەیە– لە ڕاستیدا لە کۆماری مەهاباده وە ڕێکخراوی ژن هەبووە). ڕێکخراوی ژنان بە گشتی لە ژێر دەستی حیزبەکاندان و سەربە خۆیی فکری و سیاسی ئەو تۆیان نیە و بە هیچ شێوەیک لە سەر بنەمای فێمێنیستی کار ناکەن (زانیاری ژنان لە سەرمافەکانیان و ژێر دەستی ژن لە بنەماڵە و کۆمەڵگا، ژێر دەستی ژن لە کەلتوور و پرۆسەی دەسەڵاتدا و شی کردنەوەی ئەمانە لە ڕوانگەی ژنەوە). ئە م ڕێکخراوانە بە گشتی بێدەنگ بوون لە سە ر ستەمی جنسی ژن لە کۆمەڵگا و بنەماڵەدا و تەنیا هەوڵی ئەوەیان داوە کە ژنان بۆ جووڵانەوەی نەتەویی ڕێک بخەن. زۆربەی کات ئەم ڕێکخراوانە بە شێوەیکی گشتی لە لایەن ژنانی چینی سەرەوە هەڵسووڕاوە (کە زۆر جار خزم و کەس وکاری ڕێبە رانی پیاو بوون) و بە گشتی لە سەر بنەمایکێی ئایڕاکی دامە زراوە کە کەمتر پەیوەندی بووە بە ژنانی چینەکانی خوارەوەی کۆمەڵگای ژێر دەست. لێکۆڵینەوە فێمێنیستەکان ئەوەمان بۆ دەردەخەن کە دیسکۆرسی ئەم ڕێکخراوانەی ژنان بە گشتی لە چوارچێوەی پێناسی پیاوسالاریدا بووە. بۆ نموونە، بۆ گەیشتن بە 'یەکسانی ' و بەشداری لە جوولانەوەدا،' ژن دەبوایە خوێندەوار بێت و خۆی بگەینێتە پلەی پیاو و بتوانێ پیشەی هە بێت . ئەو جار دوای ئەمە ژن دەتوانێ زانیاری خۆی بەرزکاتەوە لە سیاسەتدا وەک پیاو بەشدار بێت'. تایبەتمەندی هاو بەشی دیکەی جووڵانەوەی ڕزگاری خوازی نەتەوێیی ئە وەیە کە لە ڕاستیدا دایمە مافی ژن و پێویستیەکانی ژنیان خستووەتە دوای مافی نەتەوە. هە ر کات ژن داوای یەکسانی کردووە ، ئەوەیان بیر خستوتەوە کە دە بێ ڕاوەستن تا دوای وە دیهێنانی مافی نەتەوە. هەر چەند ژنان لە پرۆسەی بزتنەوەی نەتەوەیدا فیداکاری بێ وێنەیان لە خۆ نیشان داوە، بەڵام وەک مێژوو نیشانی داووە کە دواخستنی مافی ژن دایمە بەو مانایە بووە کە مافی ژن لە پرۆژەی داهاتووی نەتەوە دا یان لە بیر چووەتەوە یان بەراستی لە ئەجێندا لابراوە (نموونەی بە ر چاو ئەلجەزیرەیە ،کە پەیمان بە ژنان درابوو پاداشی فیداکاریەکانیان دەدرێتە وە، بەڵام لەراستید دوای سەربەخۆیی نرانەوە بۆ سووچی ئاشپەزخانە. هەروەها حکوومەتی کوردستان کە فرە ژنی کرد بە یاسایی و ە شەرعیەتی دا بە ژێر دەستی ژن، دوا بە دوای دامەزرانی). هاوکات، ئەو جووڵانەوانە زۆربەی جار 'بەشداری نە کردنی' ژنیان لە شۆڕشدا بە هەڵە لێک داوەتە وە. بۆ نموونە گشت حیزبەکان ئەوە دوویات دەکەنەوە کە ژن خەتای خۆیەتی کە لە شۆڕشدا بەشداری ناکات (هەرچەند ژن بەشداری کردووە بە لام نەبیندراوە). ئەم دیسکۆرسە دوو شت دەشارێتەوە؛ یەکەم، ڕوخساری پیاو سالاری ئەم حیزبانە کە ڕێگر بوون لە بەشداری ژنان. دووهەم، باری قورسی ماڵداری ومناڵداری کە ئەم جووڵانەوانە هیچ هەوڵێکیان نەداووە کە قورسایەکەی لە سەر شانی ژن کەم کەنەوە و ڕێگا بە ژن بدەن بۆ بەشداری فەراوانتریان (بۆ نموونە بە دانانی سێرویسی کۆمەلایەتی و خزمەتگوزاری و پەرەپێدانی)). لە کۆتایدا، لێکۆڵینەوە فێمێنیستەکان ئاگادارمان دەکەنەوە کە بەگشتی لە چوارچێوەی ئەم جووڵانەوانەدا ڕۆڵی ژن بە کەم و لە چوارچێوەی 'غەیری سیاسیدا 'چاوی لێ کراوە. لە بەشداری ڕاستەوخۆی چەکداریەوە بگرە تاکو خزمەتگوزاریە جۆراوجۆرەکان (بەشی تەندروستی، کۆمەڵایەتی، بەشی ڕاگویزتنی زانیاری، خزمەت بە چەکدارەکان، شاردنەوەی بریندار و چەک و بەشی پەروەردە و....) گەرچی ئەم ڕۆڵانەی ژن سەرەکی بوون و بۆ شۆڕش(لە ڕاستیدا ڕەگی حەیاتی شۆڕش بوون)، بەڵام بە گشتی وەک کەم و لاوەکی چاویان لێ کراوە (ئەوەمان لە بیر نەچێ کە ژن تەنیا ئەم ڕۆڵانەیان پێ دراوە و کەم ژن بووە کە بتوانێ لە ڕۆڵە سەرەکیەکانی سیاسیدا بەشدار بێت). هاوکات، ئەم ڕۆڵە سەرەکیانە زۆر جار بوونەتە هۆی مەترسی گیان بۆ ژن و لە دەستدانی سومعەی کۆمەڵایەتی (کەم ژنە پێشمەرگە هەیە کە داستانی خۆی نەبێت کە چ ئازاری کێشاوە لە دەست قسە و باس و ئازاری جنسی هاو سەنگەرەکانی). بەڵام، سەیر لە ودایە کە هەر چەند، ئەم ڕۆڵانەی ژن وەک غەیری سیاسی چاوی لێ کراوە بەلام بەگشتی لەلایەن دوژمنەوە خراوەتە ناو قالبی سیاسیەوە. بۆ نموونە چێشت لێنان بۆ پێشمەرگە دەیتوانی ژنی کورد بخاتە ناو زیندانەوە، بەر هێرشی دەستدرێژی جنسی، ئەشکەنجەی جۆراوجۆر و تەنانەت ئیعدامیش. داستانەکە بەمە کۆتایی نەدەهات، ژنە زندانیەکان و بنەماڵەکەیان دەبوایە باری قورسی 'شەرمیش' تا ئاخر رابکەیشن. بە کورتی ئەزموونی ژن لەم بزووتنەوانەدا ئەزموونێکی تاڵ و پڕ ئازار بووە. سەرەڕای فیداکاریەکانیان تائێستاش بزووتنەوە سونەتیەکانی جوولانەوە ی کورد لە ئاستیدا بێدەنگی دەکەن. بەڵام، گەشبینی لەوەدایە کە جووڵانەوەیکی نوێ لە ڕێگادایە کە دەتوانێ خەونی پیاوانەی جیلی پێشووی جووڵانەوەی ڕزگاری خوازی نەتەوەیی بنەبڕ بکات.

ژن و خەباتی جەماوەری ڕزگاریخوازیی نەتەوەیی:

ئێستاش دە گەڕینەوە سەر ئەو پرسیارەی کە چۆن ژن دەتوانێ بە پلاتفۆڕمێکی فێمێنیستیەوە بەشداری لە جووڵانەوەی ڕزگاری خوازی نەتەوە ژێر دەستەکەی بکات؟

لە ساڵە کانی ١٩٩٠ بەولاوە، بە هۆی ئاڵوگۆڕی جیهانی و ناوچەیی (کە ئێمەی کوردیشی بە شێوەیکی بەرفراون گرتووەتەوە)، بووەتە هۆی گۆڕانکاری بنەڕەتی لە شێوازی خەباتی نەتەوەیی. یەکێک لە گرنگترین گۆڕنکاریەکان کاڵ بوونەوەی خەباتی چەکداری و کاڵ بوونەوەی کاریگەری حیزبە سونەتیەکانە لە سەرجووڵانەوەی نەتەوەی و گەشە پێدان لە خەباتی جەماوریە (گە لی). ئەم ڕەوەندە کەم و زۆر لە پرۆسەی بلاوبوونەوەدایە لە گشت پارچەکانی کوردستان (بەتایبەت لە کوردستانی باکوور). خەباتی جەماوەری، بە پێچەوانەی خەباتی سونەتی ڕێگایکی هەرە فراوان بۆ بەشداری ژنان دەکاتەوە. ئەم جووڵانەوە کە تاڕادەیک دوورە لە چواچێوە ی هایڕاکی و دیسکۆرس و پرۆژەی حیزبە سونەتیەکان (بە تایبەت بزووتنەوەی چەکداری) قازانجی زۆریان هەیە بۆ بزووتنەوەی ژنان.

بڕوانە ل 9

پاشماوەی ژن و بزووتنـــــــــــەوە ی ڕزگاریخوازیی نەتەوە ژێر دەستەکان

جگە لە خۆ ئامەدەکردن بۆ خەباتی نەتەوە یی، باس کردن لە ژێر دەستی ژن لە بنەماڵە و کۆمەڵگا، دارشتنی زانستێکی روون لە سەر ئەزموونی رۆژانەی ژن، و هەوڵدان بۆ لابردنی گشت ئەو میکانیزمانەی کە لە چەوسانەوەی ژندا نەقشیان هەیە. لەم 'سەردەمەی نوێ ' خەباتی ژناندا، دەیان رێکخراوی جۆراوجۆری ژنان پێک هاتووە، دەیان رۆژنامە و سایتی ئینترنێتی تایبەت بە ژنان پێک هاتوون، دە رگایکی فەروان کراوەتەوە بۆ بەشداری ژنان لە کۆنفرانس و کۆبوونەوەکاندا. لە ڕاستیدا، ئەم جووڵانەوە هەرە مەزنە کە بەردەوامی لە دایەلۆگدایە لە گەڵ فێمینزمی نێو نەتەویی، خەریکی دارشتنی دیسکۆرس و پرۆژەیکی هەرە بەر فراوانە بۆ خزمەت بە ژن و بۆ بە دی هێنانی رزگاری و یەکسانی راستەقینە بۆ ژن. لێکۆڵینەوە فێمێیستیەکان پێمان ڕادەگەینن، کە بەپێچەوانەی حیزبە سونەتیەکان، ئەم جووڵانەوە جەماوەریەی ژنان ڕێگایکی فراوانتر دەکاتەوە بۆ بە شداری ژنانی چینەکانی خوارەوە و ناوچە پەراوێز خراوەکان. بە وتەیکی دیکە، ئەم جووڵانەوە لە ژێر دەسەڵاتی چینی ئلیتی کۆندا دێتەدەر و بە دروستکردنی پرۆژەی تایبەت بە ویستە تایبەتیەکانی ئەو ژنانە ڕێگا و پلاتۆفرمی تایبەت دروست دەکات بۆ ژنانی هەرە پەراوێز خراوی کۆمەڵگە ژێر دەستەکان،بەڵام هەروەک ئەزموونی بزووتنەوە جەماوەریەکان لە وڵاتە ژێر دەستەکان ئاگادارمان دەکەنەوە، جووڵانەوەی ژنان ئەرکی زیاتری لە سەرشانە و دەبێ بە وریایەکی زۆرترەوە بەشدار بن. بۆ نموونە، ئەم جووڵانەوەیە پێویستە لە پرۆسەی خەباتی نەتەوەیدا (پێش سەربەخۆیی و دوای سەربەخۆیی) ویستەکانی خۆی داسەپێنێ بۆ ئەوەی پێشگیری لەوە بکەن کە مافەکانیان دوابخرێت بۆ دوای سەربەخۆیی، وە ئاگادار بن کە دوای سەربەخۆیی دیسان پاڵیان پێوە نە دە ن بۆ قوژبنی ئاشپەزخانە. دە بێ بە هوشیاریکی بە رفراوانەوە ئەجەندای فێمینیستی بخەنە چوارچێوەی خەباتی نەتەویی (بە تایبە ت لە دارشتنی یاسای وڵات، دانانی خزمەتگوزاریە کۆمەڵایەتیەکان، دانانی بەرنامە ئابووی و بە گشتی پیلانەکانی دوای سەربەخۆیی). هاوکات پێویستە کە ئەم بزووتنەوەیە گوتاری نوێ خۆی بخاتە چوارچێوەی خەباتی نەتەوەیی ، وەک ئازادی ژنان بۆ مناڵ بوون و پێشگیری لە مناڵ بوون، ئازادی ژن لە هە ڵبژاردنی هاوسەر، بەربەرەکانی لە گەڵ توند وتیژی بەرامبەر بە ژن لە ماڵ وکۆمەڵگادا، گۆڕانی رۆڵی بە ناو 'سروشتی' ژن لە ماڵداری، مناڵداری ومێرداریدا. ئە م بزووتنەوەیە دەبێ بێ ترس و بێ شەرم ئەم باسانە بخاتە ناوەندی باسەکانی جووڵانەوەی نەتەوەیی. مسۆگەرکردنی ئەمانە بە ڕاست پێویستی بە یەکگرتووی و یەکدە نگی ژنان و پیاوانی یەکسانی خواز هەیە، چونکە دوور نیە کە دوای سەربەخۆیی جووڵانەوەی نەتەوەیی بە ئاسانی لە ژێر قەولەکانی خۆی دەرچێت. (بۆ نمونە هەر وەک ئاماژەی پێ کرا، سەرەرای ئەو هەموو فیداکاری و ئازارنەی کە ژن لە کوردستانی خواروو کێشایان، پاداشەکەیان لە لایەن حکوومەتی کوردستانەوە بە یاسا کردنی فرە ژنی بوو کە لە راستیدا شە رعیەت دان بوو بە ژێر دەستی ژن). ئەرکی دیکەی ئەم بزووتنەوەیە بەڕای من ئەوەیە کە بتوانێ ئەزموون و دیسکۆرسی حیزبە سونەتیەکان (کە هە ر وە ک بە وردی چاومان لێ کرد)رەد بکاتەوە و بوێرانە باسی لە سەر بکات. بە تایبەت ئەو دیسکۆرسەی کە بە درێژایی مێژوو ی ئەم حیزبانە رە نگی دواەتەوە و لە راستیدا لە رێژیمە داگیرکەرکانەوە فێربوون، وە ک پێناس کردنی ژنی کورد بە 'دواکەوتوو، نە خوێندەوار، نەزان، قوربانی و بێ دەسەڵات'. لە جیاتی ئەوە روخساری راستەقینەی ژنی کورد بخاتە بەرچاو.

بەیان کەریمی

لە ئاست ئێوەدا مرۆڤ مچوڕکە بە لەشیدا دێت

کوردە خۆشەویستەکان

گۆشەنووس: فرانتس جۆزێف ڤاگنێر

لە ئەڵمانییەوە: بەکر شوانی

پێنج ساڵ لەمەوبەر و لە سەروبەندی هێرشی داعشدا بۆ سەر کۆبانێ، نووسەر و رۆژنامەنووسی ئەڵمان، فرانتس جۆزێف ڤاگنێر لە گۆشەکەی خۆی لە رۆژنامەی بیلد ئەم نامەیەی لای خوارەوەی بۆ کورد و شەرڤانان نووسی و منیش هەر ئەو کاتە وەرم گێرا و بلاوم کردەوە.

تاکە جیاوازیی ئەوسا و ئێستا ئەوەیە کە ئەوسا داعش پەلاماری کوردی دەدا و دەوڵەتی تورکی لە پشت بوو، ئێستا دەوڵەتی تورک ڕاستەوخۆ پەلامار دەدات و داعشی لە پشتە!

جیهان بەسەرسامییەوە تەماشا دەکات چۆن لە دژی سەربڕ و ئاڵا ڕەشەکان شەڕ دەکەن.

ئێوە کێن ئەی قارەمانەکان؟ ئێوە گەلێکی خاوەن خەمگینترین گۆرانین. هەمیشە لە گۆرانییەکانتاندا باسی خۆشەویستی و نیشتمانی لە دەستچوو هەیە. لە گۆرانییەکدا هاتووە: هەموو وڵاتان گەمەی خۆشاردنەوە دەکەن. چی وڵاتێک هەرگیز نادۆزرێتەوە؟ کوردستان. ئێوە گەلێکن بێ دەوڵەت. زمان و جلوبەرگتان قەدەغە کراوە. گەلەکەتان لە تورکیا، عێراق، ئێران و سووریا دەژی. چەوسێندرانەوە. قەبوڵ نەکران. ئێوە گەلێکی بێ خاوەن بوون. پێویست بوو هەمیشە تێبکۆشن. زۆرێک لە ئێوە کران بە تیرۆریست. من نایزانم، بەڵام ئەمڕۆ، تیرۆریستەکانی دوێنێ، تاکە جەنگاوەری کۆبانێن. پیاوانی نەترس، پیاوانێک کە هەمیشە شەڕیان کردووە. یەکێک لە جەنگاوەرەکان گوتی: دوایین فیشەک بۆ خۆم دەهێڵمەوە. نایەڵم سەربڕبڕدرێم.

ئێوە چ قارەمانگەلێکن!

لە ئاست ئێوەدا مرۆڤ مچوڕکە بە لەشیدا دێت.

لەگەڵ دڵسۆزیمدا...

واژۆ: ف. ج. ڤاگنێر

٢٠١٤/١٠/٢٦

سەرچاوە: رۆژنامەی بیلد

ناڕەزایی و خۆپیشاندانەکانی کوردانی تاراوگە لە هۆڵەندا لە چەند وێنەیەکدا

یادنامە

بڵاوکراوەیەکی کوردیی ناوبەناوە، یادەوەری و یاداشتی
جەنگاوەر و کەسایەتییە کوردستانییەکان دەگێڕێتەوە،
بەشێوەی ئەلکترۆنی لە هۆڵەندا بڵاودەبێتەوە.

YADNAMA

سەرپەشتیار: سەرکەوت محەمەد فەتاح (جیهاز)

E–mail : sarkawt_47@hotmail.com

سکرتێری نوسین: سەپان حەسەن

HOLLAND –Amsterdam
Mob& Viber& WhatsApp: +31615852703